



**Biblijska teologija 1**  
**[amdg.eu/fer-bt1](http://amdg.eu/fer-bt1)**  
**[bibteo@fer.hr](mailto:bibteo@fer.hr)**



# Kristova kušnja u pustinji

**Mk 1,12s**

**Mt 4,1–11; Lk 4,1–13**



**Biblijska teologija 1**  
**amdg.eu/fer-bt1**  
**bibteo@fer.hr**

**FER**



# *Biblijska teologija 1*



**FER, zim. sem. 2021./22.**

**doc. dr. sc. Niko Bilić, SJ, FFRZ**

**Tanja Lakić, mag. theol.**

**<http://www.fer.unizg.hr/predmet/bibteo1>**

# Podignite, vrata (Ps 24)

The image shows a musical score for the hymn 'Podignite, vrata (Ps 24)'. The score is written on a single staff in treble clef, with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The melody consists of quarter and eighth notes. Above the staff, the chords D, A, Hm, A, G, A, and D are indicated. Below the staff, the lyrics are written in a simple, sans-serif font.

D A Hm A G A D

Po-dig-ni-te vra-ta nad-vrat-ni-ke svo-je do-la-zi slav - ni kralj!

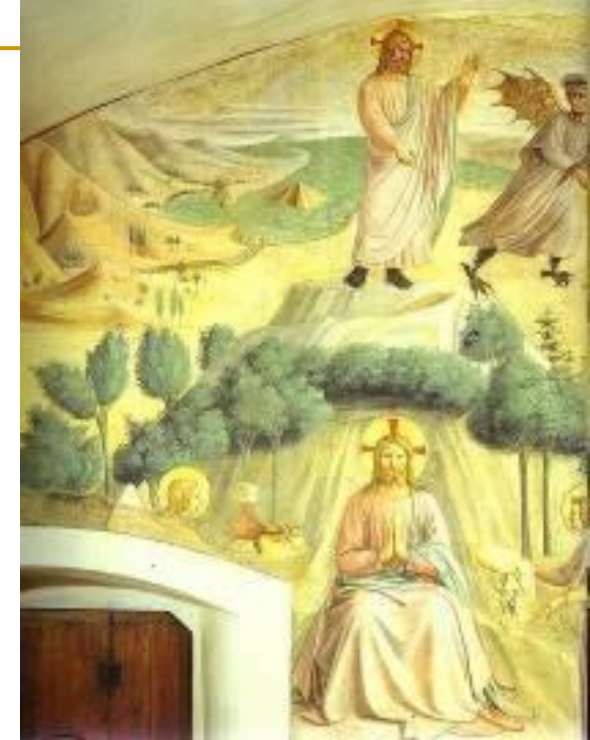
# Temeljni Markov izvještaj

- Mjesto (Mk 1,12)?
- Pustinja
- = Narod Božji na putu
- Vrijeme u Mk 1,13?
- 40 dana
  - Mojsije (Izl 24,18; 34,28)
  - Ilija (1 Kr 19,8)
- *Dj 1,3?*
- Isus nakon uskrsnuća
  - Zbivanje (Mk 1,13)?
- Isus u napasti
- 40 dana (usp. Lk 4,2)
- Kontekst – *prije* u Mk 1,10s?
- Objava Duha (10) i Oca (11)
- *Poslije* (v14)?
- Isus propovijeda (14)
  - Likovi (v13)?
- Isus, Sotona, zvijeri, anđeli
  - Vodstvo (Mk 1,12)?
- Duh
- “izbacuje”
- vodi (Lk 4,1)
- na kušnju (Mt 4,1)



# Dijelovi i dinamika u Mt 4

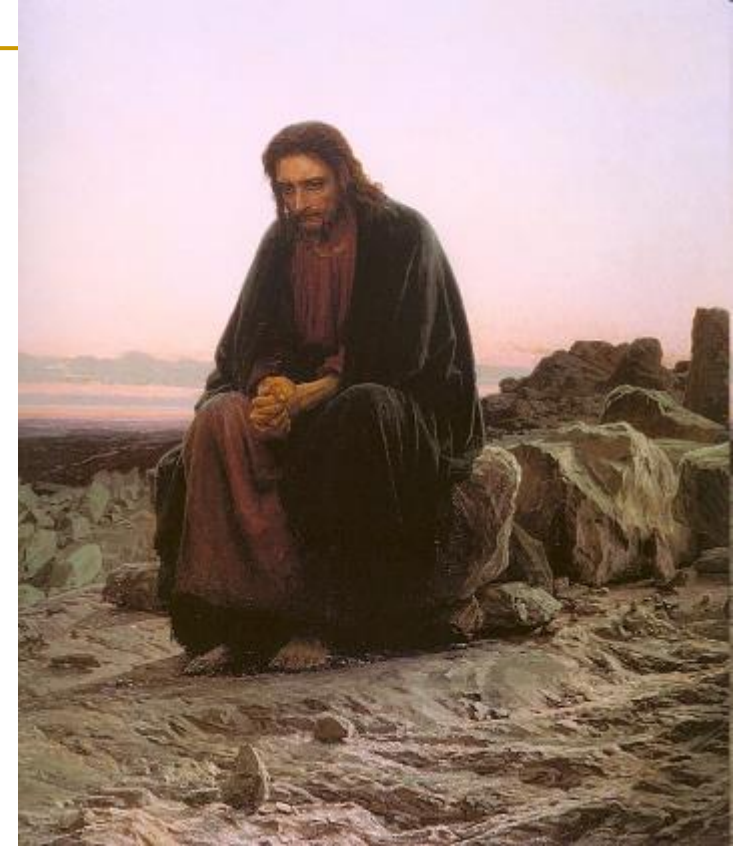
- Uvod (Mt 4,1s):
- 40 dana *posta* (v2 = Lk 4,1s)
- razgovori Mt 4,3–10 – *kada?*
  - poslije 40 dana?
- 1. dijalog (3s) – *kušnja?*
- kamen – kruh (v3)
- Zapovijed Kristu (v3):
- “reci!” (v3)
- 2. dijalog (v5–7) – *gdje?*
- Vrh hrama – *kušnja?*
- Baci se! (v6) – *preuzeta metoda?*
- Svetogrdna:  
“pisano je” Ps 91,11s (v6)
- O čemu govori Ps 91,12?
- “Nogom o kamen”
  - Skok s hrama?
- samoubilački
- 3. dijalog (v8–10) – *gdje?*
- Visoka gora – *kušnja?*
- Vlast – kraljevstvo  
*Božje* (4,17); slava *Očeva* (16,27)
  - Laž u 4,8?
- Sve s jedne točke
  - Kraj u v11?
- Anđeli (usp. Mk)





# Isus i Biblija

- Snaga Božje riječi za pojedine kušnje?
- Dostatna, napasnik prelazi na novu
  - Odakle odgovori?
  - γέγραπται
  - “Pisano je” (Mt 4,4.7.10)
- ne samo o kruhu (**Pnz 8,3b**)
  - → Od čega čovjek živi!
- ne iskušavajte Boga svoga (**Pnz 6,16a LXX jd.**)
- Njemu iskazuj štovanje
  - Bogu se klanjaj! (“boj se, služi” **Pnz 6,13a NZ: + μόνος**)



Ivan Nikolajevič Kramskoj, Krist u pustinji, 1873.

# Sinoptička usporedba

- Mk “divlje zvijeri”, *samo 40 dana*
- Lk 4,1–13 – novi elementi?
- Slijed kušnji (Lk 4,**3.5.9**):
  - 1. λίθος – ἄρτος (kamen – kruh v3),
  - 2. βασιλείαι (kraljevstva v5),
  - 3. ἱερός (hram v9)
- Sotonska tvrdnja u Lk **4,6**:
  - Meni je dana vlast (Lk 4,6)
  - Usp. “ja ću ti dati” (Mt 4,9)
- Kristov odgovor u **4,12** na zloporabu Pisma (Lk 4,10s)
- “rečeno je” – živa predaja (Lk 4,12) →
- Sotona odlazi (**4,13**) – *zauvijek?*
- Do nove prilike



Gustav Dore, Isusova kušnja, 1865.

# Četvrta kušnja i velika pobjeda

- “Ako si Sin Božji...” Mt 4,3.6 (Lk 4,3.9) → **Mk 1,11**
- “Ti si Sin moj, Ljubljeni...” (Mk 1,11, Lk 3,22)
  - “Ovo je Sin moj” (Mt 3,17)
  - *Tko ponavlja kušnju u Mt 27,39s?*
- Prolaznici (27,39): “Ako si Sin Božji...” (40)
  - *Konačna pobjeda u Mt 4,10 – čime?*
- Ime – vlastita riječ, raskrinkan
  - Usp. Post 3, Job 1s → NZ
  - Zmija → שָׂטָן *śāṭān* = Protivnik
  - Čovjek: “dati ime” (Post 2,19s)
- zapovijed (Mt 4,10): “Odlazi!”





# Dođi, Božiću

## II. Božićne litanije



E Fism A H Cism H E

Do - đi, Bo - ži - ću, do - đi! Do - đi, I - su - se naš!



**Biblijska teologija 1**  
**[amdg.eu/fer-bt1](http://amdg.eu/fer-bt1)**  
**[bibteo@fer.hr](mailto:bibteo@fer.hr)**



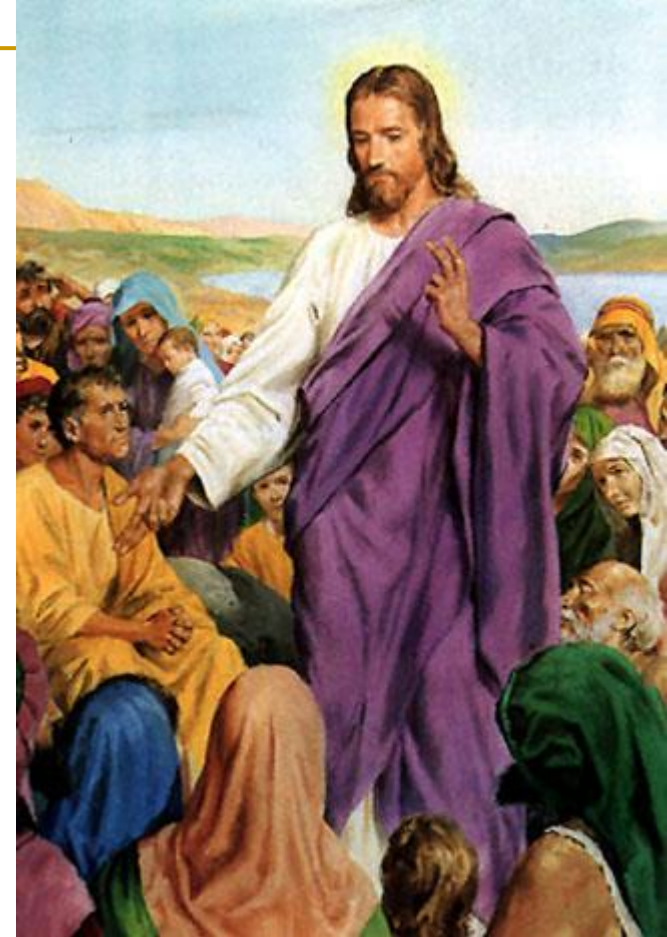
# Evandžeoski talenti

**Mt 25,14–30**



# Isusova pouka

- Početak: “kao” (Mt 25,14 )
  - Što? usp. **25,1**
- βασιλεία τῶν οὐρανῶν  
kraljevstvo nebesko (25,1)
  - Granice teksta: δοῦλος (**v14.30**)
- “sluga” (**v14.30**)
  - Kako gospodar dijeli (v15)?
- prema silama (δύναμις v15)



# Dijalozi

- Tko je u dijalogu?
- Mt **25,20s**:
- Gospodar i prvi sluga
- **v22s**:
- Gospodar i drugi sluga
- **v24-27**:
- Gospodar i treći sluga
- **v28-30**:
- Gospodar i sluge (2. mn.)

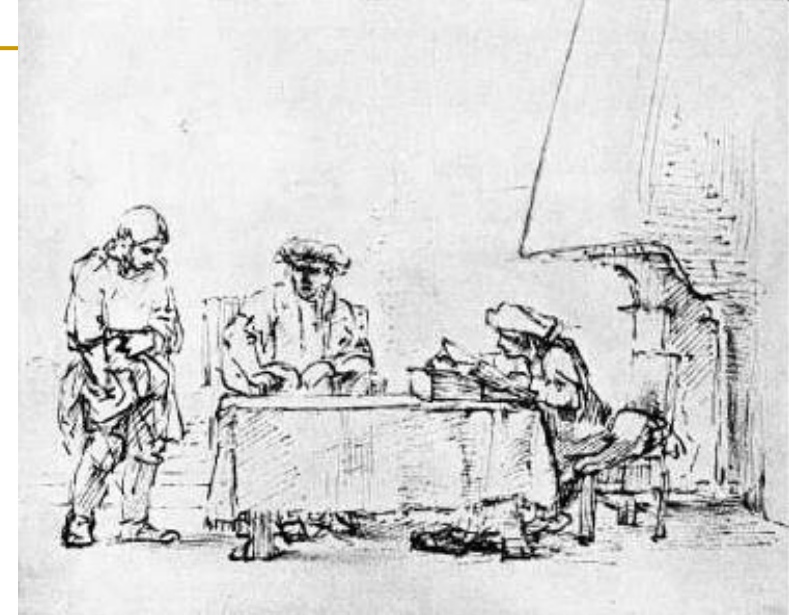


Matthäus Merian stariji, Parabola o talentima, 1625.-30.



# Ispit dobrote i vjernosti

- Tko prvi polaže račun (v20)?
- Prvi sluga (v20)
  - 1. i 2. odgovor (v20.22):
- “predao si mi... stekao sam...”
  - 3. odgovor (v25) :
- “Evo ti *tvoje*”,
  - Što je zakopao (v18.25)?
  - “gospodarov novac”; “tvoj talent”
  - 1. i 2. ocjena (v21.23)?
- ἀγαθός, πιστός (dobar, vjeran)
  - 1. i 2. rezultat (v21.23)
- Malo → mnogo



Rembrandt, Prispodoba o talentima, oko 1652., Louvre

- 3. ocjena (v26.30):
- zao, lijen (v26), beskoristan (v30)
  - Misao i emocija u v24s?
- Gospodar, sjetva, žetva (v24)
- φόβος strah (v25)

# Odgovornost

- 1 τάλαντον
  - 60 kg srebra, ili 13x više (usp. Izl 38,25s)
- 6000 drahmi
- Gospodar im *predaje* – παραδίδομι (Mt 25,14.20.22)
- Vrati mi moje?
  - Koliko ima 1. sluga (v28)?
- 11 talenata



- Koja kvaliteta 4x (v21.23)?
- *Vjernost* = ključ uspjeha
  - Rezultat – osobno (v21.23)
- χάρα – radost, užitak

# Rasipni sin

**Dobri otac izlazi  
ususret sinovima  
(Lk 15,11-32)**



# Tekst

- Početak: “i reče” (Lk 15,11a), kome (Lk 15,1s)?
  - τελῶναι, ἁμαρτολοί (15,1)
  - φαρισαῖοι, γραμματεῖς (v2)
- Što? – παραβολή (v3)
- Kraj: kome govori u 16,1?
- učenicima (16,1)
- Tema? εὐφραίνω (v23.24.29.32)
- “Veseliti se”
- Grijeħ (v19.21 ⇔ v24.32)
  - Sin: ἁμαρτάνω (v19.21)
  - Otac: νεκρός, ἀπόλλυμι “mrtav”, “propasti” (v24.32)



- Podjela:
  - 15,11 uvod: otac i sinovi
  - 15,12-24 (13 redaka):
- Otac i mlađi sin
  - 15,25-32 (8 redaka):
- Otac i stariji sin



# Otac i mlađi sin

- ❑ Inicijativa *mlađega* (Lk 15,12)
- Otac pravedno dijeli: *dio koji pripada*
- ne priječi odlazak (13)
  - ❑ *daleka zemlja* (13)
- vidi ga dok je bio *daleko* (20)
- sućut (20) – Samaritanac (10,33);  
Isus nad udovicom (7,13)
  - ❑ Očeva inicijativa (20.22):
- trči, grli, ljubi (20)
- obuća (22)
  - ❑ ⇔ “primi me kao najamnika” (19)



# Otac i stariji sin

- Tko dobiva u v12?
- “im (njima)” – podjela obojici (v12)
- *izići* (v28) – otac opet izlazi
  - Prvi govori: “nagovarati” (v28) παρακαλέω *obodriti*
- Sluša sina (v29s):
  - Želio se proveseliti s prijateljima
  - “ovaj sin tvoj” (v30)
- Daje odgovor (31s)
  - τέκνον: “sinko” (31)
    - ↔ “služim ti” (29)
  - “Sve je tvoje” (v31)
    - ↔ dio imanja (v12)
- “I najamnici obiluju” (v17)
- “Tvoj brat” (v32) ↔ v30
- veselje i radost (v32) ↔ bijes (v28)

